

■ COORDINACIÓN:

Luísa Martínez Lorenzo (**CSIC Galicia**)

Serafín González Prieto (**IIAG-CSIC**)

■ ASESORAMENTO CIENTÍFICO E ELABORACIÓN DAS PREGUNTAS

Instituto de Investigacións Agrobiolóxicas de Galicia (IIAG - CSIC):

Ana María Cabaneiro Albaladejo, Beatriz Rodríguez Garrido, Carmen Trasar Cepeda, Celestino Quintela Sabarís, Daniel Caride Álvarez, Elena García Campos, Irene Fernández Piñeiro, Jorge Benítez Zunzunegui, Mª Ángeles De Jesús González, María Tarsy Carballas Fernández, Monserrat Díaz Raviña, Petra Kidd, Serafín González Prieto, Vanessa Álvarez López.

Misión Biolólica de Galicia (MBG - CSIC):

Antonio M. De Ron Pedreira, Bernardo Ordás López, Pedro Revilla Temiño.

■ CO APOIO DE:

Vicepresidencia Adxunta de Cultura Científica do CSIC

■ EQUIPO CREATIVO:

Ilustracións: Fernando Ruibal

Deseño Gráfico: Sopa de Letras

Agradecemos a todas as persoas que, en menor o maior medida, colaboraron aportando ideas e comentarios na elaboración deste recurso didáctico.

MINISTERIO
DE ECONOMÍA
Y COMPETITIVIDAD

CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS
CSIC

O XOGO DO SOLO

■ Introducción

A Asemblea Xeral das Nacións Unidas declarou o ano 2015 como o Ano Internacional dos Solos reconhecendo que constitúen o fundamento do desenvolvemento agrícola, das funcións dos ecosistemas e da seguridade alimentaria, así como o elemento clave para o mantemento da vida no planeta Terra. A declaración recolle, como necesidade urgente e prioritaria, a de sensibilizar á opinión pública sobre a importancia dos solos.

O Ano Internacional do Solo supón para a comunidade científica dedicada ao seu estudo, unha oportunidade única para crear conciencia na poboación sobre a importancia dos solos na vida e sobre a necesidade urgente de promover a sostenibilidade do recurso considerando todas as dimensións do desenvolvemento.

Neste contexto, persoal científico e técnico do Consello Superior de Investigacións Científicas (CSIC), dedicado ao estudo do solo e comprometido coa comunicación social da ciencia, ten desenvolvido o Xogo do Solo. Este material didáctico quere achegar o valor e a función dos solos ao público en xeral mediante unha actividade lúdica.

■ Obxectivo

O Xogo do Solo ten por obxectivo sensibilizar á sociedade sobre a importancia do solo como elemento fundamental para a vida.

Segundo unha dinámica similar a do tradicional "Xogo da Oca", pero con preguntas en cada unha das caixas do taboleiro, transmitiránse nocións básicas sobre o solo, e a importancia da súa protección e correcta xestión.

Baixo o lema "Descubrir o solo é o premio" os participantes convertiranse en cidadáns *edaforesponsables*.

■ Material e Xogadores

• Taboleiro do Solo

• Tarxetas coas preguntas

• Fichas de diferentes cores

• Dados

• **Xogadores: 2 ou máis** (de xeito individual o en grupos).

• Director ou Directora do xogo

■ Dinámica do xogo

O Director ou Directora do xogo (en adiante "a Dirección") é o máximo responsable da partida. Entre as súas funcións está: axudar a facer os grupos, escoller a proba que determine que grupo comeza, organizar e dirixir o xogo, ler as preguntas, e en definitiva, ser guía e árbitro ante calquera incidencia.

Algúns exemplos de probas para decidir o grupo que empeza a xogar serían:

- o que consiga o número mais alto co dado.
- o que acerte unha adiviñanza.
- os mais altos (ou os mais baixos).
- os grupos que teñan mais participantes con gafas.
- os que queden primeiros nunha carreira a pata coxa.
- os que reciten un poema.
- os que contan un chiste que faga rir.
- os que saibam bailar a muiñeira, ...

Unha vez seleccionado o grupo que empeza, os restantes determináñanse polo sentido contrario ás agullas do reloxo. Os grupos poden xogar con ata 4 fichas.

Para ganar, terán que chegar con todas a caixa 63.

■ Inicio

As fichas colocaranse sobre a frecha azul, fora da espiral do xogo. Para poder tirar os dados é necesario dar resposta a "Pregunta de saída" que fará a Dirección do Xogo (ver tarxeta correspondente).

Unha vez iniciado o xogo, cada grupo moverá a/s súa/s ficha polo taboleiro, seguindo a espiral coas 63 caixas pero, cando lle chegue a quenda para poder tirar de novo, deberá responder a unha pregunta relacionada coa ilustración ou motivo da caixa na que caeu.

Se non a responde correctamente deberá esperar de novo a que lle toque a quenda, e terá ata dúas oportunidades para acertala. Haberá dous niveis de dificultade nas preguntas: *nível básico; **nível avanzado.

Algunhas caixas teñen características especiais: Caixas do persoal científico e técnico (posicións 5, 9, 14, 18, 23, 27, 32, 36, 41, 45, 50, 54, 59 e 63): Os participantes que teñan a sorte de caer nunha das caixas do persoal científico, terán o apoio da Ciencia polo que avanzaran

■ Niveis:

- **Infantil**: para este nivel non se farán preguntas. Farase o percorrido polo taboleiro seguindo as regras tradicionais do Xogo da Oca.

- **Xovenil** (nivel básico): preguntas cunha estrela.

- **Adulto** (nivel avanzado): preguntas con duas estrelas.

Estos criterios son orientativos, adaptaranse ao nivel de coñecemento dos participantes.

rapidamente no taboleiro e poderán volver a tirar sen necesidade de responder a pregunta ningunha.

Estas caixas están identificadas pola cor vermella dos círculos sobre os que aparecen os números.

Nas seguintes caixas deberán seguirse as instrucións que aparecen nas tarxetas correspondentes: Caixas 6 e 12 "De ponte a ponte"; Caixa 19 "Desertización"; Caixa 31 "Pozo de auga potable"; Caixa 42 "Restos Arqueolóxicos"; Caixa 52 "Incendio"; Caixas 26 e 53 "Miñocas"; Caixa 58 "Selado do solo".

Gañaran os participantes que consigan alcanzar o centro do taboleiro. Para alcanzalo é necesario sacar os puntos xustos cos dados, en caso de exceso retrocedese tantas caixas como puntos sobrantes ata que se consiga entrar directo.

Os gañadores terán que dar resposta a tres importantes cuestións para proclamarse gañadores do Xogo do Solo, e converterse en cidadáns *edaforesponsables* (ver a tarxeta correspondente).